

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Udvalget for Videnskab og Teknologi
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Hermed fremsendes svar på spørgsmål nr. 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68 og 69 (alm. del) stillet af Udvalget for Videnskab og Teknologi den 17. februar 2010.

Med venlig hilsen

Charlotte Sahl-Madsen

26. marts 2010
Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 10-078950
Dok nr. 1256601
Side 1/1

Spørgsmål nr. 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68 og 69 stillet af Udvalget for Videnskab og Teknologi den 17. februar 2010 til ministeren for videnskab, teknologi og udvikling (alm. del).

Spørgsmål 62

Vil ministeren oversende et kortfattet notat om, hvilke ændringer der er nødvendige vedr. optag og mindsket frafald for, at man når op på 50 pct. af årgangen får en videregående uddannelse?

Svar

Det er regeringens mål, at 50 procent af en ungdomsårgang i 2015 skal gennemføre en videregående uddannelse. Formålet er at sikre Danmarks vækst og velstand. Universiteterne er centrale aktører i forhold til at opfylde 50 procent målsætningen.

Det er muligt at nå 50 procent målsætningen ved øget optag og reduceret frafald. Begge dele har betydning. Det har også betydning, at der er god sammenhæng i uddannelsessystemet, så de der falder fra et sted i uddannelsessystemet ender med at få en uddannelsesplads og senere fuldføre en uddannelse et andet sted.

Regeringen er meget optaget af 50 procent målsætningen, og vi følger årligt udviklingen. De seneste opgørelser for 2008 årgangen forventes offentliggjort om kort tid. Opgørelserne for 2007 årgangen viser, at 53,7 procent forventes at påbegynde en videregående uddannelse, og 44,8 procent af 2007 ungdomsårgangen forventes at fuldføre en videregående uddannelse.

I forhold til de udfordringer vi står over for med at nå 50 procent målsætningen, er det væsentligt at være opmærksom på, at størrelsen af de ungdomsårgange, der pt. er på vej ind på de videregående uddannelser, stiger frem mod 2015. Det er derfor vanskeligt at give et fuldstændigt billede af udfordringerne.

Holder vi os til at se på spørgsmålet i forhold til procent af en ungdomsårgang, viser beregninger imidlertid, at hvis man alene vil nå 50 procent målsætningen gennem reduktion af frafald, skal frafaldsprocenten reduceres med cirka 10 procent point fra 16,6 procent til 6,9 procent. Hvis frafaldet ikke reduceres, kan 50 procent målsætningen nås ved at øge optaget fra 53,7 procent af en ungdomsårgang til 59,9 procent af en ungdomsårgang.

Jeg vil i øvrigt gerne understrege, at jeg er i løbende dialog med universiteterne omkring, hvordan vi sammen kan bidrage til, at vi når 50 procent målsætningen.

Spørgsmål 63

Vil ministeren oversende ajourførte tal vedr. frafaldet på universiteterne sammenlignet med de tilsvarende tal siden 2001?

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vtu@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 10-078950
Dok nr. 1256601
Side 1/1

Svar

Efter samrådet den 11. februar 2010 er Danske Universiteters frafaldstal sendt til udvalget. Disse tal findes ikke tilbage fra 2001, så der vedlægges et notat, der viser udviklingen i frafaldet fra 2001 til 2008 via tal fra Danmarks Statistik.

Spørgsmål 64

Vil ministeren oversende sammenlignelige tal for frafaldet på universiteter efter henholdsvis 1., 3. og 5. år i en række OECD-lande, herunder bl.a. tallene fra Danmark. Det er ønskeligt, at det også er klargjort, hvad frafaldet udgør for det oprindelige studievalg (førstevalg) ligesom for det endelige valg (det studie man bliver kandidat fra).

Svar

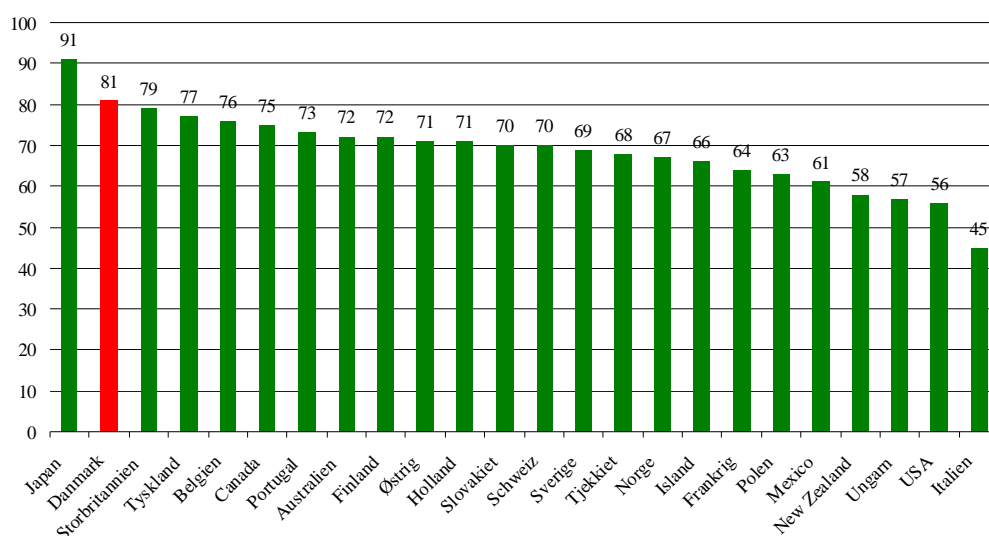
Der findes én relevant international sammenlignelig indikator for frafaldet på universiteter: En opgørelse fra OECD af fuldførelsesprocenten for mellemlange og lange videregående uddannelser. Opgørelsen viser ikke alene de lange videregående uddannelser. Der er ikke internationale opgørelser, som kan vise frafaldet efter 1., 3. og 5. år, ej heller hvad frafaldet udgør for det oprindelige studievalg.

Ser man på sandsynligheden for at fuldføre en mellemlang eller lang videregående uddannelse givet man påbegynder en mellemlang eller lang videregående uddannelse, ligger Danmark med 81 procent på en anden plads blandt OECD-landene. Således er det blandt OECD-landene kun Japan, der har en højere gennemførelsesprocent (91 procent). OECD-gennemsnittet er 69 procent.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 2/2

Figur 1: Fuldførelsesprocent på mellemlange og lange videregående uddannelser blandt OECD-lande

Kilde: Education at a Glance 2009, OECD

Spørgsmål 65

Vil ministeren give en kort oversigt over gennemførselsraten på de danske universiteter, herunder den gennemsnitlige studietid til en kandidatgrad (med angivelse også af gennemsnitlig medgået tid til studieskift og studieorlov).

Svar

Der er vedlagt et notat, som giver en oversigt over den gennemsnitlige studietid og tidsforbrug på vej mod opnåelse af en lang videregående uddannelse.

Spørgsmål 66

Vil ministeren oversende udvalget et kort notat, der sammenstiller lærer/student-rationen på de enkelte fakulteter med gennemførselsraten og frafaldsprocenten.

Svar

Der er vedlagt et notat, der viser lærer/student-rationen og gennemførelse og frafald fordelt på hovedområder.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 3/3

Spørgsmål 67

Vil ministeren oversende udvalget et notat om overvejelser om økonomiske fordele ved afholdelse af optagelsessamtaler sammenholdt med omkostningerne ved samtalerne, herunder om det kunne give anledning til overvejelse f.eks. af en pulje til fremme af brug af optagelsessamtaler på universiteterne.

Svar

Universiteterne har i begrænset omfang erfaringer med at benytte optagelsessamtaler.

Syddansk Universitet har gode erfaringer med optagelsessamtaler på kvote 2 på medicin og vurderer, at optagelsessamtalerne kan bidrage til at nedbringe frafaldet. Syddansk Universitet brugte i 2007 ca. 200.000 kr. på at tage 100 ansøgere til optagelsessamtale på medicin. Dette er kun driftsomkostninger, og inkluderer ikke udvikling af optagelsessamtalernes form m.v.

Jeg kender ikke størrelsen af eventuelle økonomiske fordele ved at holde optagelsessamtaler. Hvis optagelsessamtaler mindsker frafaldet, vil det alt andet lige spare universitetet for nogle omkostninger.

Det må imidlertid være op til universiteterne selv at vurdere, om de ønsker at gennemføre optagelsessamtaler, og om man finder det økonomisk rentabelt. Derfor er der som udgangspunkt ikke grund til at etablere en central pulje.

Spørgsmål 68

Ministeren bedes redegøre for sammenhængen mellem undervisnings- og studieformer (årgangforelæsninger, holdseminarer/kurser og gruppearbejde mv.) og den afledte studielængde og studieresultatet.

Svar

Det er naturligt at antage, at undervisningens tilrettelæggelse har indflydelse på længden af studietiden og studieudbyttet. Men jeg er imidlertid ikke bekendt med undersøgelser, der afdækker en statistisk sammenhæng mellem henholdsvis undervisnings- og studieformer og studielængde og studieresultat.

Spørgsmål 69

Ministeren bedes redegøre for konsekvenserne af 1,08 reglen for muligheden for at skifte studie, herunder hvorvidt reglen har resulteret i, at flere falder helt fra studierne frem for at skifte til et andet studie?

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 4/4

Svar

Efter regeringens arbejdsprogram af februar 2010: ”Danmark 2020 – viden, vækst, velstand, velfærd” er det et mål, at det danske arbejdsudbud skal være blandt de 10 højeste i verden.

Regeringen vil derfor bl.a. evaluere de foreløbige erfaringer med den nye ordning, hvor der beregnes en forhøjet karakter fra den adgangsgivende eksamen, når videregående uddannelse påbegyndes inden for to år fra den adgangsgivende eksamen – den såkaldte ”1,08-regel (fortrinsretten)”.

Ordningen udspringer af ”Velfærdsaftalen” (juni 2006) og trådte i kraft med virkning fra optagelsen på videregående uddannelser medio 2009 for ansøgere, der havde afsluttet deres gymnasiale uddannelse i 2007 og senere.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling og Undervisningsministeriet er i fællesskab ved at tilrettelægge en evaluering af de foreløbige erfaringer med ordningen. Når resultatet af denne evaluering foreligger, vil den blive oversendt til Videnskabsudvalget og Uddannelsesudvalget.

Bilag

Bilag til spørgsmål 63

Frafaldet på de danske universiteter

De nedenstående tal viser Universitets- og Bygningsstyrelsens beregninger af frafaldet på baggrund af data fra Danmarks Statistik. I Danske Universiteters frafaldsopgørelse tæller et skift til den samme uddannelse på et andet universitet som et frafald, mens et sådant skift ikke tæller som frafald i Universitets- og Bygningsstyrelsens opgørelse. Derfor er Universitets- og Bygningsstyrelsens frafaldstal lavere end Danske Universiteters frafaldstal.

Tabel 1 viser frafaldet efter hvert år. Man kan af tabel 1 se, at der ikke er mange, som falder fra efter at have studeret i fire år. Omkring 2/3 af frafaldet sker inden for de første 2 år af studiet. Universitets- og Bygningsstyrelsens opgørelse viser en faldende frafaldsprocent fra 2001 og frem.

Tabel 1: Procent afbrudte fordelt efter tilgangså

	efter 1 år	efter 2 år	efter 3 år	efter 4 år	efter 5 år	efter 6 år	efter 7 år	efter 8 år
2000	15%	22%	26%	29%	30%	31%	31%	32%
2001	15%	22%	25%	28%	29%	29%	30%	
2002	15%	22%	26%	27%	28%	29%		
2003	15%	22%	25%	27%	28%			
2004	14%	19%	23%	25%				
2005	13%	18%	22%					
2006	12%	17%						
2007	11%							

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 5/5

Kilde: Universitets- og Bygningsstyrelsens beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Universitets- og Bygningsstyrelsen har også mulighed for at følge de frafaldne, efter de har afbrudt uddannelsen. Tabel 2 viser således procent afbrudte, som ikke er i gang eller har fuldført en ny uddannelse. Forskellen på tabel 1 og tabel 2 er dem, som falder fra, men som går i gang med en ny uddannelse.

Hvis man ikke betragter dem, som går i gang med en ny uddannelse som frafaldne, er frafaldsprocenten 11 procent fire år efter tilgang. Denne procent er konstant over årene.

Tabel 2: Procent afbrudte, som ikke er i gang eller har fuldført en ny uddannelse fordelt efter tilgangår

	efter 1 år	efter 2 år	efter 3 år	efter 4 år	efter 5 år	efter 6 år	efter 7 år	efter 8 år
2000	8%	10%	11%	11%	11%	11%	11%	12%
2001	8%	10%	10%	11%	11%	11%	11%	
2002	8%	10%	11%	11%	11%	11%		
2003	9%	10%	11%	11%	11%			
2004	8%	9%	10%	11%				
2005	7%	9%	10%					
2006	6%	8%						
2007	6%							

Kilde: Universitets- og Bygningsstyrelsens beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Bilag til spørgsmål 65

Studietider og tidsforbrug på vej mod opnåelse af en lang videregående uddannelse

Den samlede studietid for et bachelor- og kandidatforløb er beregnet nedenfor. Opgørelsen er lavet ved – på personniveau – at sammensætte den studietid, de fuldførte kandidater har haft. Hvis personen har fuldført en 2-årig (delt) kandidatuddannelse, og tidligere har fuldført en bachelor, summeres studietiden for de to uddannelser. Hvis en person med en fuldført 2-årig (delt) kandidatuddannelse ikke tidligere har fuldført en bachelor, beregnes studietiden for den person ikke. For personer, der har fuldført en 5-årig (udelt) kandidatuddannelse, tælles studietiden på denne uddannelse. Den beregnede studietid er uden eventuelle venteperioder eller overlap mellem bachelor og kandidat. Udlændinge på hel uddannelse (dvs. dem, som er indvandret tidligst et år før start på uddannelsen) medtages ikke i beregningen. Der bliver ikke taget hensyn til evt. merit.

Igennem den undersøgte periode har der været et fald i den gennemsnitlige studietid inden for alle hovedområder bortset fra inden for samfundsvidenskab, hvor der mellem 2007 og 2008 har været en lille stigning.

Tabel 1: Gennemsnitlig studietid for universitetsforløb (bachelor + 2-årig (delt) kandidat eller 5-årig (udelt) kandidat) 1999-2008 fordelt på hovedområder

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Humaniora	7,4	7,4	7,4	7,4	7,3	7,3	7,5	7,3	7,1	7,0
Naturvidenskab	6,9	6,8	6,9	6,9	6,7	6,7	6,7	6,6	6,7	6,5
Samfundsvidenskab	6,5	6,5	6,4	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,2	6,3
Sundhedsvidenskab	7,2	7,2	7,0	7,0	6,9	6,8	6,8	6,8	6,8	6,7
Teknisk videnskab	5,7	5,7	5,6	5,5	5,6	5,7	5,4	5,5	5,3	5,3
I alt	6,8	6,8	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7	6,6	6,5	6,5

Kilde: Indberetningerne til Danmarks Statistik (INTE). Beregningerne er udført af Universitets- og Bygningsstyrelsen.

Anm: Den normerede studietid for universitetsuddannelser (bachelor- og kandidatuddannelse) er 5 år. For dyrlægeuddannelsen er den dog 5,5 år og for lægeuddannelsen 6 år. Tallene dækker alene over uddannelser, der ressortmæssigt hører under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling. Studietiden for udlændinge på hel uddannelse er ikke inkluderet.

Profilmfremskrivningen, som giver resultater om forventningen til en årgangs opnåede uddannelse, giver også resultater om de unges forventede vej til uddannelse. Man kan således følge eleverne gennem uddannelsessystemet fra afslutningen af 9. klasse til de har opnået en lang videregående uddannelse, dvs. man kan beregne, hvor meget tid de vil bruge undervejs på studieskift, uddannelsespause, 10. klasse mv.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 8/8

Det samlede ekstra tidsforbrug før fuldførelse af en lang videregående uddannelse er faldet mellem 2006 og 2007. Det meste af det ekstra tidsforbrug bruges på forsinkelse. Tidsforbruget brugt på uddannelsespause og studieskift er faldet.

Tabel 2: Ekstra tidsforbrug fra 9. klasse til fuldførelse af lang videregående uddannelse (år)

	2006	2007
Uddannelsespause	2,1	1,9
Studieskift	0,6	0,4
Dobbelt ungdomsuddannelse	0,0	0,0
10. klasse	0,5	0,4
Forsinkelse	1,9	1,9
Samlet mertidsforbrug	5,1	4,6

Anm: Uddannelsespause er fx arbejde og rejseaktivitet. Dobbelt ungdomsuddannelse er tid anvendt på nye ungdomsuddannelsesforløb efter gennemførelse af én ungdomsuddannelse. Forsinkelse ift. norm. er mertidsforbrug ift. den endelige uddannelses normerede studietid.

Kilde: UNI-C Statistik og Analyse

Bilag til spørgsmål 66

Gennemførelse og frafald sammenholdt med lærer/student-ration

Det ses af tabel 1, at gennemførelsesprocenten for normeret tid plus et år generelt har været stigende i perioden fra 2006 til 2008. For bachelorer er der sket en stigning fra 53 til 57 pct. Her ses en stigning i gennemførelsesprocenten på alle hovedområder. I 2008 er gennemførelsesprocenten højest for sundhedsvidenskab og samfundsvidenskab, hvor den er henholdsvis 68 og 63 pct, mens humaniora og natur- og teknisk videnskab ligger under gennemsnittet med henholdsvis 51 og 53 pct.

For kandidater er gennemførelsesprocenten for normeret tid plus et år lidt lavere end den er for bachelorer. Her er dog sket en større stigning fra 2006 til 2008, fra 41 til 51 pct. I 2008 gælder ligeledes for kandidater, at det er på sundhedsvidenskab, der er den højeste gennemførelsesprocent på 72 pct. Næsthøjest er den på natur- og teknisk videnskab, hvor den er 63 pct. Humaniora ligger klart lavest med en gennemførelsesprocent for normeret tid plus et år på 37 pct. mens den er 55 pct. på samfundsvidenskab.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 9/9

Tabel 1. Procent gennemførte på normeret tid plus et år fordelt på hovedområder

		2006	2007	2008
Bachelor	Humaniora	48 %	51 %	51 %
	Samfundsvidenskab	62 %	62 %	63 %
	Natur- og Teknisk videnskab	43 %	45 %	53 %
	Sundhedsvidenskab	54 %	61 %	68 %
	I alt bachelor	53 %	55 %	57 %
Delt kandidat	Humaniora	29 %	39 %	37 %
	Samfundsvidenskab	47 %	54 %	55 %
	Natur- og Teknisk videnskab	52 %	63 %	63 %
	Sundhedsvidenskab	41 %	69 %	72 %
	I alt kandidat	41 %	51 %	51 %

Kilde: Universitets- og Bygningsstyrelsens beregninger på baggrund af tal fra Danske Universiteter

Procent frafaldne efter normeret tid plus et år for bachelorstuderende har været faldende fra 34 pct. i 2006 til 31 pct. i 2008. I 2008 ses den laveste frafaldsprocent blandt bachelorerne på sundhedsvidenskab, hvor den var på 17 pct. På humaniora, natur- og teknisk videnskab og samfundsvidenskab var den på henholdsvis 34, 32 og 30 pct.

På kandidatniveau ser tendensen lidt anderledes ud, idet frafaldet har været stort set uændret i perioden. I 2006 var den 13 pct., i 2007 14 pct. og i 2008 igen 13 pct. Blandt kandidaterne ligger de sundhedsvidenskabelige, ligesom blandt bachelorerne, lavest. Her er frafaldsprocenten helt nede på 3 pct. Den næstlaveste er natur- og teknisk videnskab, hvor den er 6 pct. På humaniora og samfundsvidenskab er den henholdsvis 16 og 14 pct.

Tabel 2. Procent ophørte efter normeret tid plus et år fordelt på hovedområder

		2006	2007	2008
Bachelor	Humaniora	38 %	35 %	34 %
	Samfundsvidenskab	30 %	30 %	30 %
	Natur- og Teknisk videnskab	37 %	36 %	32 %
	Sundhedsvidenskab	21 %	19 %	17 %
	I alt bachelor	34 %	32 %	31 %
Delt kandidat	Humaniora	15 %	15 %	16 %
	Samfundsvidenskab	14 %	17 %	14 %
	Natur- og Teknisk videnskab	8 %	8 %	6 %
	Sundhedsvidenskab	9 %	7 %	3 %
	I alt kandidat	13 %	14 %	13 %

Kilde: Universitets- og Bygningsstyrelsens beregninger på baggrund af tal fra Danske Universiteter

Lærer/studerer ratioen er, som det ses i tabel 3, steget fra 2006 til 2007, men faldet mellem 2007 og 2008, således, at hvor der i 2006 var 23,5 studerende per lærer, er der i 2008 24,6 studerende per lærer. Den højeste ratio findes på humaniora i 2008, hvor den er 33,4 studerende per lærer. I 2008 er den på sundhedsvidenskab og natur- og teknisk videnskab lavest, henholdsvis 15,5 og 16,8 studerende per lærer.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 10/10

Tabel 3. Lærer/studerer ratio.

	2006	2007	2008
Humaniora	34,5	34,6	33,4
Samfundsvidenskab	31,8	32,5	32,5
Natur- og Teknisk videnskab	13,5	16,9	16,8
Sundhedsvidenskab	16,0	16,7	15,5
I alt	23,5	25,3	24,6

Anm.: Tabellen viser antal bachelor- og kandidatstuderende delt med fuldtids- og deltids-VIP-årsværk brugt på uddannelse. VIP og deltids-VIP samt studerende uden for hovedområde er ikke regnet med i totalen, dog er fordelingen af VIP og DVIP i 2008 mellem humaniora og samfundsvidenskab på Handelshøjskolen i København antaget at være det samme som i 2006 og 2007, da Handelshøjskolen i København ikke selv har fordelt årsværkene på hovedområde.

Kilde: Universitets- og Bygningsstyrelsens beregninger på baggrund af tal fra Danske Universiteter

Opgørelsen af lærerårsværk er ikke opdelt på bachelor og kandidat, så en direkte sammenstilling er ikke mulig.